

PROFILAKTINIAI DARBUOTOJŲ SVEIKATOS TIKRINIMAI

Metodinės rekomendacijos

**Higienos institutas
2015**

Rekomendacijos parengtos įgyvendinant Higienos instituto 2015 m. veiklos plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. balandžio 16 d. įsakymu Nr. V-509, priemonę Nr. 3.2.

Parengė:

Raimonda Kungytė
Antakalnio poliklinikos Darbo medicinos centras
Higienos instituto Profesinės sveikatos centras

Rasa Šidagytė
Higienos instituto Profesinės sveikatos centras

Recenzavo:

Dr. Vidmantas Januškevičius
„Achemos“ poliklinikos vyriausiasis gydytojas
LSMU Medicinos akademija, Aplinkos ir darbo medicinos katedros docentas
Centrinės darbo medicinos ekspertų komisijos pirmininkas

Dr. Rita Raškevičienė
LSMU Medicinos akademija, Aplinkos ir darbo medicinos katedros lektorė
LSMU ligoninė Kauno klinikos, darbo medicinos gydytoja

Teresė Genovaitė Bagdonienė
LSMUL Kauno klinikos, darbo medicinos gydytoja

Apsvarstyta Higienos instituto Metodinės komisijos posėdyje 2015 m. gruodžio 17 d.,
protokolo Nr. MTD-8

Higienos institutas
Didžioji g. 22, LT-01128 Vilnius
Tel. +370 5 262 4583
Faks. +370 5 262 4663
El. p. institutas@hi.lt
www.hi.lt

TURINYS

Pagrindimas	4
1. Rekomendacijos asmens sveikatos priežiūros įstaigoms	5
2. Rekomendacijos gydytojams	7
3. Aktualios sveikatos tikrinimo schemas	8
3.1. Darbai, kai yra pavojus nukristi ir susižeisti	9
3.2. Darbas su videoterminalais	10
3.3. Triukšmas	11
3.4. Darbas karštoje aplinkoje	13
3.5. Darbas šaltoje aplinkoje	14
3.6. Padidėjęs atmosferos slėgis	14
3.7. Kaulų ir raumenų sistemos įtampa	16
3.8. Vairavimas	17
3.9. Cheminės medžiagos ir junginiai	18
3.9.1. Vinilo chloridas	19
3.9.2. Gyvsidabris	19
3.9.3. Metanolis	20
3.9.4. Benzenas	20
3.9.5. Benzono homologai	21
3.9.6. Fosforas	22
3.9.7. Siera ir jos junginiai	22
3.9.8. Vandensulfidas	23
3.9.9. Alkilinti junginiai	24
3.9.10. Medžiagos, sukeliančios odos vėžį ar turinčios įtakos jo atsiradimui	24
3.9.11. Anglies monoksidas	25
3.9.12. Anglies disulfidas	26
3.9.13. Švinas ir švino junginiai	27
3.9.14. Chromo junginiai	27
3.9.15. Nikelis ir nikelio junginiai	28
3.9.16. Stirenas	29
3.9.17. Fluoras ir jo neorganiniai junginiai	29
3.9.18. Azoto rūgštis, amoniakas, azoto oksidai	30
3.9.19. Aromatiniai nitro ir amino junginiai	31
3.9.20. Kadmio ir kadmio junginiai	31
3.9.21. Arsenas ir arseno junginiai	32
3.9.22. Dimetilformamidas	32
3.9.23. Trichloretilenas ir kiti chlorinti angliavandeniliai	33
3.9.24. Etilenglikolio dinitratas ir glicerolio trinitratas	33
3.10. Dulkės	34
3.11. Naktinis darbas	35
3.12. Darbai ir veiklos sritys, kuriose leidžiama dirbti darbuotojams, tik iš anksto pasitikrinusiems ir vėliau periodiškai besitikrinantiems, ar neserga užkrečiamosiomis ligomis	35
Literatūra	37
1 priedas. Asmenų, dirbančių profesinės rizikos sąlygomis, klausimynas	38
2 priedas. Profilaktinio sveikatos tikrinimo įdėtinis lapas	40
3 priedas. Darbuotojų profilaktinius sveikatos tikrinimus reglamentuojantys teisės aktai	42

PAGRINDIMAS

Asmenų, dirbančių darbo aplinkoje, kurioje galima profesinė rizika, privalomo sveikatos tikrinimo tvarka yra patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gegužės 31 d. įsakymu Nr. 301 „Dėl profilaktinių sveikatos tikrinimų sveikatos priežiūros įstaigose“ (13 priedas „Asmenų, dirbančių darbo aplinkoje, kurioje galima profesinė rizika (kenksmingų veiksnių poveikis ir (ar) pavojingas darbas), privalomo sveikatos tikrinimo tvarkos aprašas“) [1]. Asmenų, dirbančių ar siekiančių įsidarbinti darbo aplinkoje, kurioje galima profesinė rizika, sveikata turi būti profilaktiškai tikrinama siekiant:

- apsaugoti įsidarbinančių asmenų ir darbuotojų sveikatą nuo galimo profesinės rizikos veiksnių poveikio, siekiant išvengti traumų ar kitokio pakenkimo darbuotojo sveikatai;
- įvertinti, ar efektyvios taikytos profesinės rizikos šalinimo ir mažinimo priemonės;
- įvertinti, ar įsidarbinantys asmenys ir darbuotojai gali dirbti konkretų darbą konkrečiomis galimos profesinės rizikos sąlygomis;
- siekti išvengti ar kuo anksčiau diagnozuoti profesines ligas.

Darbuotojų profilaktinius sveikatos tikrinimus Lietuvoje gali atlikti šeimos medicinos paslaugas teikiantys gydytojai, išklaušę ne mažiau kaip 36 valandų darbo medicinos kursą pagal su Sveikatos apsaugos ministerija suderintą programą, arba darbo medicinos gydytojai (konsultuodamiesi su kitų profesinių kvalifikacijų gydytojais). Valstybinės akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybos 2015 m. balandžio mėn. duomenimis, Lietuvoje buvo 15 galiojančių darbo medicinos gydytojo praktikos licencijų turinčių gydytojų [2], ir šis skaičius ženkliai nesikeičia gerą dešimtmetį. Taigi, darbuotojų sveikatą profilaktiškai dažniausiai tikrina šeimos medicinos paslaugas teikiantys gydytojai.

Higienos instituto 2012 m. atlikta šeimos medicinos paslaugas teikiančių gydytojų apklausa [3] parodė, kad daugiau negu pusė šių gydytojų savo žinias atliekant darbuotojų profilaktinius sveikatos tikrinimus vertina kaip vidutines arba nepakankamas. Penktadalis apklausoje dalyvavusių gydytojų nurodė, kad darbuotojų profilaktinius sveikatos tikrinimus atlieka neišklausę privalomo darbo medicinos kurso, o trečdalis tokių kursų išklausiusių gydytojų kursus išklaušė daugiau negu prieš 5 metus. Daugumai (86,5 proc.) gydytojų ši veikla nėra pagrindinė ar dominuojanti. Daugiau kaip trečdalis gydytojų nurodė, kad jų darbuotojų profilaktinių sveikatos tikrinimų veikla nėra kontroliuojama. Taigi, Lietuvoje nėra gydytojų „specializacijos“ šiai veiklai, todėl gydytojai neskatinami nuolat kelti kvalifikaciją šioje srityje, nėra efektyvaus veiklos kontrolės mechanizmo. Galiausiai dėl to smarkiai nukenčia darbuotojų profilaktinių sveikatos tikrinimų kokybė ir nepasiekiami nurodytų tikslų.

Kita susijusi problema yra neefektyvus profesinių ligų išaiškinimas. Profesinė liga, jei jau ji išsivystė, turėtų būti įtarta darbuotojo profilaktinio sveikatos tikrinimo metu. Tačiau, Lietuvos Respublikos profesinių ligų valstybės registro duomenimis, 2014 m. tokiu būdu įtarta tik 9 proc. visų užregistruotų profesinių ligų atvejų (2013 m. – 6 proc., 2012 m. – 14,5 proc.). Dauguma atvejų profesinė liga įtariama jau pažengusios stadijos, esant ne tik sumažėjusiam darbingumui, bet ir neįgalumui: 2014 m. asmenys, dėl profesinės ligos netekę 45 ir daugiau proc. darbingumo (laikomi nedarbingais arba iš dalies darbingais) sudarė 41 proc.

Šiuo metu galiojanti darbuotojų profilaktinių sveikatos tikrinimų tvarka 15 metų nebuvo atnaujinta. Praktikoje gydytojai dažnai susiduria su tam tikromis problemomis ir neaiškumais dėl antrinio lygio specialistų dalyvavimo, privalomų tyrimų, kontraindikacijų. Apklausos duomenimis, informacija apie profesinės rizikos veiksnius, darbdavio įrašyta į asmens medicininę knygėlę (darbuotojo sveikatos pasą F 048/a), buvo aiški ir pakankama tik pusei gydytojų, o galimybę susipažinti su darbuotoju, kuriems atlieka profilaktinius sveikatos tikrinimus, darbo sąlygomis įmonėje turėjo vos 13,4 proc. apklaustųjų.

Rekomendacijų paskirtis. Leidinyje pateiktos rekomendacijos, kaip pagerinti darbuotojų profilaktinių sveikatos tikrinimų kokybę, nepažeidžiant galiojančios teisės aktais nustatytos sveikatos tikrinimų tvarkos. Rekomendacijos skirtos asmens sveikatos priežiūros įstaigoms, kuriose atliekami darbuotojų profilaktiniai sveikatos tikrinimai, bei gydytojams, kurie patys atlieka arba konsultuoja atliekant darbuotojų profilaktinius sveikatos tikrinimus. Pateikta medžiaga taip pat bus naudinga darbdaviams bei įmonių specialistams, atsakingiems už darbuotojų profilaktinių sveikatos tikrinimų organizavimą.

1. REKOMENDACIJOS ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGOMS

Darbuotojų profilaktinių sveikatos tikrinimų kokybę lemia gydytojo kompetencija, asmens sveikatos priežiūros įstaigos (ASPI) turima diagnostinė įranga, galimybė pacientui greičiau apsilankyti pas gydytojus specialistus, gydytojo pacientui skiriamas laikas, informacijos apie darbo vietoje veikiančius rizikos veiksnius išsamumas. Todėl ASPI, siekdama geresnės profilaktinių sveikatos tikrinimų kokybės, turėtų laikytis šių rekomendacijų:

1. ASPI direktoriaus įsakymu turėtų būti paskirtas(-i) gydytojas(-ai), kurio pareiginė funkcija – profilaktiškai tikrinti darbuotojus. Ši veikla turi būti pagrindinė, dominuojanti jo veikla: darbas atliekant profilaktinius sveikatos tikrinimus turėtų sudaryti ne mažiau kaip 50 proc. darbo krūvio.
2. Kai ASPI teikiamos ir antrinio lygio paslaugos, joje rekomenduojama sukurti specialų padalinį – darbo medicinos kabinetą ar centrą (nes dažniausiai į sveikatos tikrinimo „paketą“ įeina ir gydytojų specialistų konsultacijos). Tokiu atveju atsirastų galimybė visus reikalingus tyrimus ir konsultacijas darbuotojui atlikti per vieną dieną, kas būtų patogu tiek pačiam darbuotojui, tiek darbdaviui. Tai palengvintų profilaktinių sveikatos tikrinimų organizavimą darbdaviams rajonuose, kur yra maži pirminės sveikatos priežiūros centrai, neteikiantys antrinio lygio paslaugų. Darbo medicinos padaliniuose galėtų būti įdarbinti daugiau specialistų, pvz., profesinės sveikatos specialistas, ergonomikos specialistas, kineziterapeutas.
3. Reikalinga užtikrinti darbuotojų profilaktinius sveikatos tikrinimus atliekančių gydytojų kvalifikacijos tobulinimą. Geriausiai šį darbą atlieka gydytojas, turintis darbo medicinos gydytojo profesinę kvalifikaciją. Šeimos medicinos paslaugas teikiantiems gydytojams, ketinantiems užsiimti šia veikla, rekomenduojama daugiau specifinių kvalifikacijos tobulinimo valandų negu šiuo metu reglamentuota, nes 36 valandų vienkartinį kursų nepakanka (pavyzdžiui, Latvijoje tokia teisė įgyjama surinkus 500 kvalifikacijos tobulinimo valandų). Rekomenduojama gydytojams išklaudyti ne mažiau, kaip 72 valandų kursą. Svarbu, kad gydytojas žinias periodiškai atnaujintų. Tai gali būti tęstinis mokymas, renkant kvalifikacijos tobulinimo valandas kas 5 metus (galimos įvairios kvalifikacijos tobulinimo formos: kursai Lietuvoje ir užsienyje, darbo stebėjimo vizitai, publikacijų rengimas ir kt.). Gydytojams specialistams, dažnai konsultuojantiems asmenis dėl tinkamumo dirbti (pvz., neurologams, dermatologams, oftalmologams, otolaringologams, toksikologams), taip pat rekomenduojama kelti kvalifikaciją darbo medicinos srityje (pvz.: 16-24 val. trukmės darbo medicinos tobulinimosi kursai).

4. ASPI, kurioje atliekami darbuotojų profilaktiniai sveikatos tikrinimai, turėtų būti visa reikalinga medicininė (diagnostinė ir laboratorinė) įranga. Reikalinga įranga nurodyta toliau šiose rekomendacijose, skyriuje „Aktualios sveikatos tikrinimo schemos“.
5. Darbuotojų profilaktinius sveikatos tikrinimus privaloma atlikti tik įstaigoje, turinčioje licenciją asmens sveikatos priežiūros veiklai. Rekomenduojama sudaryti galimybes gydytojui apsilankyti paciento darbo vietoje ir įvertinti realią situaciją, kokios darbuotojo darbo sąlygos, ar dirbančiajam darbo vieta yra tinkama. Siūloma profilaktinius darbuotojų sveikatos tikrinimus atliekančio gydytojo komandoje (specializuotame padalinyje) įdarbinti profesinės sveikatos specialistą, kuris konsultuotų įmones dėl darbuotojų kontingento atrinkimo profilaktiniam tikrinimui, informacijos apie profesinės rizikos veiksnius užpildymo, kas palengvintų darbą tiek darbdaviui, tiek gydytojui.
6. Rekomenduojama ASPI su įmonėmis sudaryti sutartis dėl darbuotojų profilaktinių sveikatos tikrinimų. Sutartyje konkrečiai nurodomi darbdavio poreikiai, ASPI (gydytojų) galimybės, ASPI (gydytojo) ir įmonės (darbuotojų saugos ir sveikatos, profesinės sveikatos specialisto) bendravimo būdai, apmokėjimo už sveikatos tikrinimą tvarka ir kt.
7. Svarbu darbuotojų profilaktinių sveikatos tikrinimų veiklos priežiūrą įtraukti į ASPI audito planus. Reikėtų stebėti, kiek darbuotojų patikrinta, kokios su darbu susijusios sveikatos problemos nustatytos, kiek nusiųsta darbo medicinos gydytojo konsultacijai, kiek įtarta profesinių ligų.
8. Pagal šiuo metu galiojančią tvarką, jei darbuotojas tikrinasi sveikatą kitoje ASPI nei yra registruotas, jis privalo pristatyti išrašą apie persirgtas ligas ir gydytojo psichiatro pažymą (kai kuriais atvejais) iš savo gydymo įstaigos, o tai pacientui sukelia nepatogumų. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad remiantis ta pačia šiuo metu galiojančia tvarka, darbuotojo sveikatą profilaktiškai tikrinantis gydytojas gali pats kreiptis informacijos apie paciento sveikatos būklę į kitą ASPI, o pastarosios tokią informaciją privalo teikti. *Rašytinės informacijos, įskaitant ir konfidencialią, apie pacientą ir jam suteiktas paslaugas teikimo ir šios paslaugos apmokėjimo tvarkos aprašas* [4] nustato, kad tokios informacijos teikimo paslauga yra mokama tuo atveju, kai ji nėra susijusi su asmens sveikatos priežiūros ir farmacinių paslaugų teikimu. Be to, tokiam išrašui parengti nebūtina matyti pacientą. Todėl ASPI, užprašiusi iš kitos gydymo įstaigos išrašo profilaktiniam sveikatos tikrinimui, turi teisę jį gauti nemokamai. Taigi, ASPI, kurioje darbuotojas tikrinamas profilaktiškai, rekomenduojama (gavus raštišką paciento sutikimą) pačiai užsakyti išrašą iš tos ASPI, kurioje pacientas yra registruotas.
9. Dalis atsakomybės už profilaktinio sveikatos tikrinimo kokybę tenka ir pačiam darbuotojui. Rekomenduojama ASPI pasitvirtinti ir visiems profilaktiškai tikrinamiems darbuotojams naudoti sveikatos patikrinimo klausimyną (sąžiningumo/garbės deklaraciją), kurioje jis pažymi informaciją apie savo darbą, žalingus įpročius, ligas. Lietuvoje jau yra naudojamos tokios formos, skirtos vairuotojams, civilinės aviacijos specialistams, jūrininkams ir laivavedžiams, traukinio mašinistams, norintiems naudotis šaunamuoju ginklu. Tokias deklaracijas pildo visi darbuotojai daugelyje Europos šalių. *Pavyzdinė forma pateikta I priede.*
10. Rekomenduojama ASPI taikyti skatinimo priemones gydytojams, atliekantiems profilaktinius darbuotojų sveikatos tikrinimus. Pavyzdžiui, jei gydytojas įtarė, kad darbuotojo sveikatos problema yra susijusi su darbu arba tai gali būti profesinė liga, ir atliko reikalingas procedūras (nusiųstė darbo medicinos gydytojo konsultacijai arba, jei tai darbo

medicinos gydytojas – užpildė pranešimą apie įtariamą profesinę ligą), jam gali būti skiriama piniginė paskata.

2. REKOMENDACIJOS GYDYTOJAMS

Praktinės rekomendacijos gydytojams, kurie atlieka darbuotojų profilaktinius sveikatos tikrinimus:

1. Svarbu užtikrinti, kad profilaktiniam sveikatos tikrinimui atvykstantis darbuotojas būtų tinkamai pasiruošęs. Pacientas turėtų būti pailsėjęs (ne iš karto po naktinio budėjimo ar tik pasibaigus darbo pamainai), prieš patikrą negerti alkoholio, nerūkyti. Kraujas tyrimams imamas pirmoje dienos pusėje, nevalgius. Negalima atlikti profilaktinio sveikatos tikrinimo, kai asmuo serga (turi laikiną nedarbingumą). Apie visa tai reikėtų informuoti darbdavį ir darbuotoją iš anksto.
2. Prieš pradėdant sveikatos tikrinimą, pacientas privalo pateikti asmens tapatybę liudijantį dokumentą.
3. Išvada dėl tinkamumo dirbti, rašoma į asmens medicininę knygėlę, turi būti konkreti, t. y. pasirenkama tik iš variantų „dirbti gali“ „dirbti gali, bet ribotai“ (nurodant kaip), „dirbti negali“. Priimant išvadą, reikėtų įvertinti ne tik sveikatos būklę (tyrimų rezultatus), bet ir konkrečias darbo sąlygas ir veiklą bei galimybę sumažinti profesinę riziką darbo vietoje, pritaikant technines, organizacines ir asmenines apsaugos priemones. Svarbu atsižvelgti į darbuotojo amžių (kiek metų liko iki pensijos).
4. Vadovaujantis nustatyta tvarka, profilaktinį darbuotojo sveikatos tikrinimą atliekantis gydytojas darbdavio pateiktą informaciją apie profesinės rizikos veiksnius iš asmens medicininės knygelės turi įrašyti į paciento asmens sveikatos istoriją. Kadangi paprastai laiko trūksta, praktikoje tai daroma retai. Dėl to nukenčia informacijos tęstinumas ir atsekamumas. Rekomenduojama išeitis – pasidaryti darbuotojo asmens medicininės knygelės (informacijos apie rizikos veiksnius) kopiją (pvz., taip daroma Latvijoje).
5. Jeigu asmens medicininėje knygelėje darbdavio pateikta informacija neišsami arba neaiški, derėtų kreiptis dėl patikslinimo į knygelę užpildžiusį asmenį (įmonę). Rekomenduojama su įmone (atsakingu asmeniu) dėl tokios galimybės tartis iš anksto, sudarant sutartį dėl darbuotojų sveikatos tikrinimo. Remtis vien paciento pateikiama informacija negalima.
6. Vadovaujantis esama tvarka, dėl neįgaliojo asmens ar asmens, netekusio dalies darbingumo, galimybės dirbti konkretų darbą galutinį sprendimą priima to asmens profilaktinį sveikatos tikrinimą atliekantis gydytojas, be viso kito, gavęs ir įvertinęs Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos (NDNT) rekomendacijas. Išvadoje apie tinkamumą dirbti rašyti „vadovautis NDNT pažyma“ nepakanka, nes tik ASPĮ išvada yra privaloma tiek darbdaviui, tiek darbuotojui, o NDNT sprendimai turėtų būti tik rekomendacinio pobūdžio. Padaręs išvadą apie asmens tinkamumą dirbti, gydytojas gali nurodyti papildomas rekomendacijas.
7. Gydytojas turėtų įvertinti, ar darbuotojui nebus reikalingas neeilinis sveikatos patikrinimas. Jeigu yra įtarimų, kad asmens sveikatos būklė gali greitai keistis, asmens medicininėje knygelėje reikia pažymėti, kad kitą profilaktinį sveikatos tikrinimą rekomenduojama atlikti anksčiau negu pagal įprastą periodiškumą.

8. Jei gydytojas įtarė, jog darbuotojas turi su darbu susijusią sveikatos problemą arba tai gali būti profesinė liga, privalo vadovaudamasis *Profesinių ligų tyrimo ir apskaitos nuostatais* [5] siųsti pacientą darbo medicinos gydytojo konsultacijai. Jei profilaktinį sveikatos tikrinimą atlieka darbo medicinos gydytojas, jis iš karto pildo pranešimą apie įtartą profesinę ligą. Įtariant profesines ligas, vadovaujama si Lietuvoje patvirtintais *Profesinių ligų nustatymo kriterijais, Asbesto sukeltų profesinių ligų nustatymo kriterijais, Europos Komisijos profesinių ligų diagnostikos rekomendacijomis* [6–9].
9. Vadovaujantis nustatyta tvarka, asmenų, dirbančių su asbestu ir (ar) asbesto turinčiais produktais bei pavojingomis kancerogeninėmis, mutageninėmis medžiagomis ir preparatais, medicininė priežiūra turi būti tęsiama ir pasibaigus rizikos veiksnių poveikiui, t. y. baigus dirbti ar pakeitus darbą. Gydytojas turi tai pažymėti asmens sveikatos istorijoje, asmens medicininėje knygelėje ir rekomendacijose darbdaviui. Taip pat rekomenduojama atlikti sveikatos tikrinimą bet kuriuo atveju, kai darbuotojas išeina iš darbovietės (į kitą darbą ar pensiją).
10. Rekomenduojama sveikatos patikrinimo rezultatus fiksuoti standartinėje formoje, kuri įsegama kaip įdėtinis lapas į asmens sveikatos istoriją. *Pavyzdinė įdėtinio lapo forma pateikta 2 priede.*
11. Darbuotojų profilaktinius sveikatos tikrinimus reglamentuoja ne vienas teisės aktas: yra ypatumų, priklausomai nuo profesinės grupės (pvz., vairuotojai, aviacijos specialistai, jūrininkai, traukinių mašinistai); kai kurios darbuotojų grupės labiau pažeidžiamos (asmens iki 18 metų, nėščios moterys); dalis darbuotojų tikrinami siekiant apsaugoti ne tik savo, bet ir visuomenės sveikatą (pvz., dirbantys maisto gamyboje, sveikatos priežiūroje, ugdymo įstaigose). *Su darbuotojų profilaktiniais sveikatos tikrinimais susijusių teisės aktų sąrašas pateiktas 3 priede.*

3. AKTUALIOS SVEIKATOS TIKRINIMO SCHEMOS

Toliau pateikiamos sveikatos tikrinimo schemas esant dažniausiai pasitaikantiems profesinės rizikos veiksniams. Informacija parengta remiantis Vokietijoje sukurtais darbuotojų profilaktinių sveikatos tikrinimų metodinėmis rekomendacijomis [10].

Visais atvejais rekomenduojama, kad privalomus profilaktinius sveikatos tikrinimus atliktų:

- darbo medicinos gydytojas (vadovaudamasis Lietuvos medicinos norma MN 73:2007 „Darbo medicinos gydytojas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“) arba
- šeimos medicinos paslaugas teikiantis gydytojas, išklauses rekomenduojamą (72 val.) darbo medicinos kurso valandų kiekį ir nuolat atnaujindamas žinias (vadovaudamasis Lietuvos medicinos norma MN 14:2005 „Šeimos gydytojas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“);
- neaiškiais atvejais siunčiama gydytojo specialisto konsultacijai.

Pateiktose schemose siūloma daugiau tyrimų, negu šiuo metu privaloma pagal teisės aktų reikalavimus. Kiekvienu atveju sprendimai turėtų būti priimami įvertinus individualią situaciją.

3.1. Darbai, kai yra pavojus nukristi ir susižeisti (pavojingi darbai)

Tikrinimo periodiškumas: asmenims iki 49 metų tikrinama 1 kartą per 24 mėn., nuo 50 metų – kas 12-18 mėn.

Bendras medicininis ištyrimas (bendra ir darbo anamnezė)

1. Širdies ritmo sutrikimai, širdies nepakankamumas, miokardo infarktas
2. Kraujagyslių patologija, būklė po galvos smegenų infarkto ar insulto
3. Galvos traumos, galvos smegenų ar kaklo sužalojimai
4. Inkstų ligos
5. Cukrinis diabetas, kitos endokrininės ligos
6. Neurologinės ligos
7. Psichikos ligos
8. Vaistų ar narkotinių medžiagų vartojimas: raminamieji, kai kurie antibiotikai (aminoglikozidai), vaistai nuo svaigimo, alkoholis, narkotinės medžiagos
9. Regėjimo sutrikimai: neryškus vaizdas, dvejinimasis, regėjimo lauko defektai
10. Pusiausvyros sutrikimo simptomai
11. Vegetaciniai simptomai: prakaitavimas, pykinimas, vėmimas, alpimas ir kt.
12. Klausos sutrikimai: ūžimas ausyse, klausos susilpnėjimas, kurtumas, ausų operacijos
13. Galvos nervų pažeidimo simptomai (uoslės, skonio pakitimai), n. trigeminus pažeidimas, veidinio nervo pažeidimas

Specialusis ištyrimas

Ypatingą dėmesį reikia atkreipti į pusiausvyros, sąmonės ir judėjimo sutrikimus.

1. Vestibulinės funkcijos ištyrimas (Rombergo testas, žingsniavimo vietoje testas po 1 min.)
2. Regėjimo aštrumo ir spalvinio matymo tyrimas
3. Akipločio tyrimas
4. Klausos tyrimas
5. EKG
6. Ergometrija vyresniems kaip 40 m. asmenims, dirbantiems sunkų fizinį darbą ar neaiškiais atvejais
7. Šlapimo tyrimas
8. Bendras kraujo tyrimas, gliukozė, GGT, kreatininas

Papildomas ištyrimas

Neaiškiais atvejais gali reikėti papildomo ištyrimo ar kitų specialistų konsultacijų.

Medicininė įranga

- 12 derivacijų elektokardiografas
- Ergometras, dinamometras
- Lentelė ar kita aparatūra regėjimo aštrumui tikrinti
- Išihara lentelės spalviniam matymui tikrinti
- Perimetras
- Videonistagmografas

Pavojingų darbų negali dirbti asmenys, turintys sutrikimų:

- Svyravimas į šalis daugiau kaip 20 cm atliekant žingsniavimo vietoje testą

- Svyravimas pirmyn ar atgal 12 ir daugiau cm ar 10 cm ir daugiau į šonus atliekant Rombergo testą
- Pasikartojantys svaigimo epizodai su dideliais vestibulinės sistemos ar tinklainės pažeidimais nustatomi atliekant videonistagmografiją
- Vaizdų dvejinimasis, neaiškus matymas
- Galūnių judėjimo, jutimo ar jėgos sutrikimai trukdantys darbui
- Širdies ir kraujotakos sistemos ligos, apribojančios fizinę pajėgumą, ryškus kraujospūdžio padidėjimas, būklė po miokardo infarkto
- Nutukimas, KMI >30
- Traukuliai, atkreipti dėmesį į jų pobūdį, dažnumą, prognozę ir gydymą
- Metaboliniai susirgimai, ypač cukrinis diabetas, kai yra tendencija į hipoglikemiją, skydliaukės, prieskydinių liaukų, antinksčių ligos
- Regėjimo aštrumas kiekviena akimi mažiau 0,7/0,7 ar abiem akim mažiau 0,8
- Spalvinio matymo sutrikimas, jei tai gali kelti pavojų saugumui
- Regėjimo lauko defektai centrinėje 30° zonoje
- Vienos ar abiejų ausų klausos susilpnėjimas mažiau kaip 3 m girdimai kalbai
- Lėtiniai ir dažnai pasikartojantys psichikos sutrikimai
- Priklausomybė alkoholiui, narkotikams ar vaistams

Jei po gydymo būklė pagerėja, dėl tinkamumo dirbti galima spręsti pakartotinai. Visais atvejais dirbti leidžiama tik įsitikinus, kad asmuo nekelia pavojaus sau ar kitiems.

3.2. Darbas su videoterminalais

Tikrinimo periodiškumas: 1 kartą per 24 mėn.

Bendrasis ištyrimas

Bendra anamnezė:

- Akių ligos ar simptomai
- Kaulų ir raumenų sistemos susirgimai
- Neurologinės ligos
- Metabolinės ligos
- Aukštas kraujo spaudimas
- Ilgą laiką vartojami vaistai

Darbo anamnezė:

- Darbo vieta
- Pareigos
- Apmokymas
- Darbo valandos

Specialusis ištyrimas:

- Regėjimo aštrumas iš toli
- Regėjimo aštrumas iš arti
- Binokulinis matymas
- Forija
- Centrinis matymo laukas (asmenims virš 50 m. ar esant kitų indikacijų)
- Spalvinio matymo ištyrimas (jei atliekant darbą, būtina skirti spalvas)

Minimalūs reikalavimai

Parametras	Minimalūs reikalavimai
Regos aštrumas iš toli (su ar be korekcijos)	0,8/0,8

Regos aštrumai iš arti, atsižvelgiant į atstumą, kuris reikalingas dirbant (su ar be korekcijos)	0,8/,08
Centrinis regėjimo laukas	Norma
Spalvinis matymas (jei atliekant darbą, būtina skirti spalvas)	Norma

Jeigu asmuo neatitinka minimalių reikalavimų, jis siunčiamas gydytojo oftalmologo papildomam ištyrimui.

Papildomas ištyrimas (atlieka gydytojas oftalmologas)

Bendrasis ištyrimas:

- Bendra anamnezė
- Bendra akių apžiūra

Specialusis ištyrimas (atsižvelgiant į akių patologiją):

- Refrakcijos tyrimas
- Akipločio tyrimas perimetru
- Spalvinio matymo tyrimas anomaloskopu

Medicininė įranga

1. Įranga, reikalinga regėjimo aštrumui nustatyti iš arti ir iš toli
2. Įranga, reikalinga binokuliniam matymui, spalviniam matymui ir forijai nustatyti
3. Perimetras
4. Papildomam ištyrimui (kai tiria gydytojas oftalmologas) – visa įranga, reikalinga standartiniam oftalmologiniam ištyrimui
5. Anomaloskopas

Dirbti su videoterminalais negali asmenys:

- neatitinkantys minimalių reikalavimų
- turintys ortopedinių sutrikimų, kurių negalima kompensuoti techninėmis ar organizacinėmis priemonėmis.

3.3. Triukšmas

(darbe esantis triukšmo lygis gali sukelti klausos pažeidimą)

Tikrinimo periodiškumas: 1 kartą per 24 mėn., pradėjus dirbti triukšme, pakartotinis tikrinimas turėtų būti po 12 mėn.

Bendrasis ištyrimas

- Bendra ir darbo anamnezė
- Išorinės ausies apžiūra
- Audiograma (orinė)

Klausos slenkstinės vertės pirminio tikrinimo metu (1 lentelė)

Asmens amžius, metais (A)	Klausos netekimas, dB				
	1kHz	2kHz	3kHz	4kHz	6kHz

≤ 30	15	15	20	25	25
$30 < A \leq 35$	15	20	25	25	30
$35 < A \leq 40$	15	20	25	30	35
$40 < A \leq 45$	20	25	30	40	40
$A > 45$	20	25	35	45	50

Papildomas ištyrimas atliekamas:

- Jei atlikus orinę audiogramą pirminio ištyrimo metu bent vienos ausies daugiau negu viename diapazone randamas klausos pablogėjimas didesnis nei nurodytas 1 lentelėje
- Jei pakartotinio tikrinimo metu atlikus orinę audiogramą (ne daugiau kaip po 3 m.) bent vienos ausies klausos pablogėjimas daugiau kaip 30 dB (2,3 ir 4 kHz diapazonų suma)
- Bent vienos ausies klausos susilpnėjimas 2kHz diapazone yra 40 dB ar daugiau
- Bent vienos ausies klausos netekimo suma 2,3 ir 4 kHz diapazonuose siekia 2 lentelėje nurodytą kritinę vertę
- Pirminio tikrinimo metu ar pirmą kartą pakartotinio tikrinimo metu nustatoma: vidurinės ar vidinės ausies operacijos, staigus apkurtimas praeityje, klausos sutrikimai, užimas ausyse ar galvos svaigimas, ausies kanalo uždegimas

Klausos netekimo kritinės vertės atliekant pakartotinį tikrinimą (2 lentelė)

Asmens amžius, metais (A)	Klausos netekimo suma 2,3 ir 4 kHz diapazonuose
$A \leq 20$	65
$20 < A \leq 25$	75
$25 < A \leq 30$	85
$30 < A \leq 35$	95
$35 < A \leq 40$	105
$40 < A \leq 45$	115
$45 < A \leq 50$	130
$A > 50$	140

Papildomas ištyrimas:

- Bendra anamnezė
- Otoskopija
- Weberio testas
- Orinė ir kaulinė audiograma
- SISI testas (jei yra indikacijų)

Išplėstinis papildomas ištyrimas (atliekamas, jei atlikus audiogramą, abiejų ausų klausos netekimas 2 kHz diapazone yra 40dB ar daugiau):

- Otoskopija

- Orinė ir kaulinė audiograma
- Kalbinė abiejų ausų audiograma
- Jei yra indikacijų, timpanometrija ir kt. tyrimai

Medicininė įranga

- Audiometras
- Garsui nepralaidi patalpa audiogramoms atlikti

Prieš atliekant audiogramą, tiriamasis turi bent 14 val. būti nedirbęs triukšme ≥ 80 dB.

Dirbti triukšme negali asmenys, kuriems nustatoma:

- Jei atlikus audiogramą bent vienos ausies daugiau negu viename diapazone randamas klausos pablogėjimas didesnis nei nurodytas 1 lentelėje
- Menjero liga
- Ankstesni vidinės ausies pažeidimai, pvz., staigus apkurtimas
- Klausos pablogėjimas dėl vidinės ausies ar klausos nervo pažeidimo po galvos traumos
- Po operacinio otosklerozės gydymo
- Gydymui atspari ausies kanalo egzema

Asmenims, kuriems nustatomas visiškas abiejų ausų kurtumas, leidžiama dirbti triukšme, jei kurtumas nedidina nelaimingų atsitikimų rizikos darbo vietoje (apie tai sprendžia gydytojas, konsultuodamasis su įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos ir/ar profesinės sveikatos specialistu).

3.4. Darbas karštoje aplinkoje

Tikrinimo periodiškumas: 1 kartą per 2 metus

Bendrasis ištyrimas

- Bendra ir darbo anamnezė, atkreipti dėmesį į širdies ir kvėpavimo sistemų, kepenų, šlapimo takų būklę
- Bendras šlapimo tyrimas

Specialusis ištyrimas

- EKG poilsio ir krūvio metu
- Priekinė krūtinės ląstos rentgenograma (jei tyrimas atliktas ne daugiau kaip prieš metus, galima vertinti anksčiau atliktą)

Dirbti karštoje aplinkoje negali asmenys, turintys sutrikimų:

- Kardiovaskulinės sistemos pakenkimas su funkcijos sutrikimu
- Pažengusi pneumokoniozė
- Aktyvi ar išplitusi lėtinė plaučių tuberkuliozė
- Lėtinė obstrukcinė plaučių liga, lėtinis bronchitas
- Bronchų astma
- Traukuliai – priklausomai nuo jų rūšies, dažnumo, prognozės ir gydymo
- Nepilnai išgydytos kaukolės ir smegenų traumos
- Cukrinis diabetas
- Sunki arteriosklerozė
- Katarakta
- Inkstų ir apatinių šlapimo takų susirgimai
- Lėtinės virškinamojo trakto ligos

- Lėtinės kepenų ligos
- Didelis nutukimas
- Lėtinės pasikartojančios ar išplitusios odos ligos
- Priklausomybė alkoholiui, narkotikams ar medikamentams

3.5. Darbas šaltoje aplinkoje (darbai žemesnėje nei -25° C)

Tikrinimo periodiškumas: pirmas pakartotinis patikrinimas po 6 mėn., vėliau kas 12 mėn.

Bendrasis ištyrimas

- Bendroji anamnezė
- Darbo anamnezė
- Nusiskundimai, ligų simptomai

Specialusis ištyrimas

- Šlapimo tyrimas

Dirbti šaltoje aplinkoje negali:

1. Asmenys, turintys lėtinių ligų:
 - Širdies ir kraujagyslių sistemos
 - Kvėpavimo sistemos
 - Kraujo
 - Odos, jei pažeista kraujotaka
 - Šlapimo takų
 - Reumatinių ligų
2. Asmenys, turintys kitų sutrikimų:
 - Priekinio akies segmento lėtinės ligos
 - Traukuliai – priklausomai nuo jų rūšies, dažnumo, prognozės ir gydymo
 - Alergija šalčiui
 - Nepilnai išgydytos kaukolės ir smegenų traumos
 - Polinkis piktnaudžiauti alkoholiu, narkotikais ar medikamentais

3.6. Padidėjęs atmosferos slėgis

- darbai suspaustame ore, slėgis daugiau kaip 10 kPa virš atmosferos slėgio
- darbai po vandeniu, kai kvėpavimui naudojama nardymo įranga

Tikrinimo periodiškumas: kas 12 mėn.

Bendrasis ištyrimas

- 1) Pirminis patikrinimas – bendroji anamnezė, darbo anamnezė, ligų simptomai. Atkreipti dėmesį į ankstesnių radiologinių tyrimų rezultatus (krūtinės ląstos, sąnarių)
- 2) Pakartotinis patikrinimas – anamnezė nuo praėjusio tikrinimo, atkreipiant dėmesį į ankstesnį darbą hiperbarinėse sąlygose (trukmė, slėgio lygis, simptomai, atsirandantys hiperbarinėse sąlygose, gydymas slėgio kameroje), paskutinio tikrinimo rezultatus, po jo atliktus radiologinius tyrimus (krūtinės ląstos, sąnarių)

Specialusis ištyrimas

- Bendras šlapimo tyrimas

- Bendras kraujo tyrimas
- Gliukozė plazmoje
- Kreatininas ir urea serume
- GGT
- ALAT
- Kraujo spaudimas ir pulsas ramybės būsenoje
- Ergometrija
- Spirometrija
- Regėjimo aštrumas (tolimu atstumu)
- Audiometrija
- Priekinė krūtinės ląstos rentgenograma(arba vertinti tyrimo, atlikto 2 metų laikotarpyje rezultatus, pakartotinio tikrinimo metu atliekama tik jei yra indikacijų)
- Išorinio klausos kanalo ir būgnelio apžiūra

Medicininė įranga

- 12 derivacijų EKG
- Ergometras
- Spirometras
- Optiniai prietaisai, lentelės regėjimo aštrumui nustatyti
- Audiometras
- Otoskopas
- Laboratorija
- Rentgeno aparatas

Dirbti hiperbarinėse sąlygose negali asmenys, kuriems nustatyta:

- Bendras fizinis silpnumas, nepakankama mityba
- KMI >30
- Pusiausvyros ar sąmonės sutrikimai, bet kurios kilmės traukuliai
- Centrinės ar periferinės nervų sistemos pažeidimas su žymiu funkciniu pakenkimu ir jų padariniais; funkciniai pažeidimai po galvos ar smegenų traumos, galvos smegenų kraujotakos sutrikimo
- Emociniai ar psichikos sutrikimai, net buvę praeityje, jei yra tikimybė pasikartoti
- Sutrikęs intelektas, išreikšti elgesio sutrikimai
- Piktnaudžiavimas alkoholiu, priklausomybė medikamentams ar narkotikams
- Alerginiai susirgimai, galintys turėti įtakos sveikatai dirbant hiperbarinėse sąlygose
- Cukrinis diabetas, kiti endokrininės sistemos sutrikimai, ryškiai sumažinantys paciento darbingumo galimybes
- Kraujo ir hemopoezės organų ligos
- Kitos lėtinės ligos ryškiai sutrikdančios gebėjimą dirbti nurodytose sąlygose
- Infekcinės ligos (pavojingų patogenų nešiotojai)
- Širdies ir kraujagyslių sistemos sutrikimai ar pakitimai, sutrikdantys širdies veiklą, ryškiai padidėjęs kraujo spaudimas, būklė po miokardo infarkto
- Kvėpavimo sistemos sutrikimai ar pakitimai (ypač plaučių emfizema, lėtinis bronchitas, bronchų astma, pleuros fibrozė), sukeltantys žymų funkcijos sutrikimą
- Aktyvi ar išplitusi lėtinė plaučių tuberkuliozė
- Gyvybinė plaučių talpa mažiau nei 80 proc. (nuo normos) ar/ir forsutas iškvėpimas per pirmą sekundę mažiau normos
- Virškinimo ar urogenitalinės sistemos ligos, galinčios sukelti ūminius simptomus (pvz., inkstų akmenligė)
- Išvaržos
- Kaulų ir raumenų sistemos pažeidimai, reumatinės ligos su žymiais funkcijos sutrikimais

- Gerybiniai ar piktybiniai navikai, sukeliantys funkcijos sutrikimus arba kurie gali sukelti sveikatos sutrikimus dirbant nurodytose sąlygose
- Endoprotezai, didesni svetimkūniai (pvz., vinyai ar važtai kauluose ar sąnariuose)
- Odos susirgimai ar dideli pažeidimai, ženkliai pažeidžiantys darbingumą ar kurių būklė gali pablogėti dirbant nurodytose sąlygose
- Matymas abiem akimis su korekcija <0,7
- Akių ligos ar pakitimai ženkliai pabloginantys darbingumą, pvz., glaukoma, žymus nistagmas, didelė trumparegystė su akių dugno pakitimais
- Klausos pablogėjimas, trukdantis susikalbėti nardymo įrangos telefonine sistema ar girdėti įspėjamuosius signalus hiperbarinėse sąlygose
- Ausies būgnelio perforacija ar atrofiniai pažeidimai narams
- Lėtiniai Eustachijaus vamzdžio ar prienosinių ančių pažeidimai
- Dažnai pasikartojančios ar sunkios ligos, sukeltos padidėjusio slėgio

3.7. Kaulų ir raumenų sistemos įtampa (įskaitant ir vibraciją)

Tikrinimo periodiškumas: 1 kartą per 2 metus.

Bendrasis ištyrimas

Bendra ir darbo anamnezė:

- Identifikuoti su darbu susijusių kaulų ir raumenų sistemos pažeidimo simptomų lokalizaciją ir stiprumą
- Išsiaiškinti, ar per paskutinius 12 mėnesių nebuvo pabalę, užtirpę ar nejautrūs pirštai (dirbant vibracijos poveikyje)
- Atkreipti dėmesį, ar per paskutinius 12 mėnesių buvo taikytas fizioterapinis gydymas;
- Su darbu susijusi veikla, galinti pasunkinti simptomus
- Ar simptomai praeina pašalinus įtampą

Klinikinis ištyrimas:

- Kaulų ir raumenų sistemos apžiūra stovint ir vaikstant
- Mobilumo ir funkcionalumo ištyrimas

Specialusis ištyrimas

Atliekamas funkcinis ištyrimas, atsižvelgiant į anksčiau rastus simptomus. Jei kyla neaiškumų, siunčiama chirurgo, ortopedo traumatologo, radiologo ar neurologo konsultacijoms.

Vertinimo kriterijai

Tinkamumas dirbti asmenims, turintiems skeleto ir raumenų sistemos ligų ar funkcinių sutrikimų, nustatomas individualiai atsižvelgiant į:

- Konkrečius reikalavimus darbo vietoje ir galimybę adaptuotis
- Gydymo galimybes atstatant tinkamą dirbti
- Laiką, likusį iki pensijos
- Kai kuriais atvejais leidžiama dirbti su apribojimais (ergonomiškai pritaikant darbo vietą, mažinant krūvį ar darbo laiką)

Fizinė įtampa veikia ir kitas sistemas (širdies ir kraujagyslių, nervų ir kt.), todėl reikėtų atsižvelgti ir į kitus susirgimus.

Dirbti veikiant fizinei įtampai negali asmenys, kuriems nustatyta:

- 1) Stuburo pažeidimai:
 - Tarpslanksteliniai diskų pažeidimai su nuolatiniais šakneliniais simptomais

- Dideli stuburo degeneraciniai pažeidimai
 - Paveldėti ar įgyti sunkūs kaulų ar stuburo pakitimai (stuburo kanalo stenozė, žymi spondylolistezė, osteoporozė, žymi skoliozė, Bechterevo sindromas ir kt.)
 - Žymūs pooperaciniai ar potrauminiai pažeidimai
 - Stuburo navikai ar osteomielitas
- 2) Peties ir rankos pažeidimai:
- Funkciniai peties sąnario pažeidimai
 - Sausgyslių pažeidimai
 - Degeneraciniai peties, alkūnės, riešų ar pirštų sąnarių pažeidimai
 - Kompresiniai (tuneliniai) sindromai
 - Laikinos būklės po lūžio ar išnirimo
 - Riešo kaulų pažeidimai (kaulo nekrozė, pseudoartrozė)
 - Kraujotakos sutrikimai, Reino sindromas
 - Navikai ar osteomielitas
- 3) Klubo, kelio, kulkšnies ir pėdos sričių pažeidimai:
- Menisko pažeidimai, iki kol pilnai atsistatys funkcija
 - Degeneraciniai klubo, kelio, kulkšnies ir kitų sąnarių pažeidimai
 - Sausgyslių pažeidimai, bursitai
 - Girnelės chondropatija
 - Lūžių ir minkštųjų audinių pažeidimo pasekmės
 - Simptominė kulnakaolio atauga
 - Ryškios pėdos deformacijos
 - Šlaunikaulio galvutės nekrozė
 - Klubo displazija
 - Šlaunikaulio galvutės deformacijos
 - Navikai ar osteomielitas
- 4) Kiti susirgimai:
- Aukštas kraujo spaudimas (kurio negalima kontroliuoti medikamentais)
 - Išeminė širdies liga
 - Nekompensuota aritmija
 - Arteriosklerozė lydimą funkcinio nepakankamumo
 - Lėtinės obstrukcinės kvėpavimo ligos su žymiu funkciniu nepakankamumu
 - Bronchų astma su dažnais paūmėjimais ar kai paūmėjimus sukelia fizinis krūvis
 - Nuo insulino priklausomas cukrinis diabetas
 - Inkstų susirgimai su funkciniu nepakankamumu

3.8. Vairavimas

Tikrinimo periodiškumas: asmenims iki 60 metų tikrinama kas 24 mėn., vėliau kas 12 mėn.

Bendrasis ištyrimas

- bendroji anamnezė, darbo anamnezė, ligų simptomai. Atkreipti dėmesį į ankstesnių tikrinimų rezultatus
- atkreipti dėmesį į širdies ir kraujagyslių susirgimus, neurologinius ir psichikos sutrikimus, su miegu susiję kvėpavimo sutrikimai

Specialusis ištyrimas

- Bendras šlapimo tyrimas
- Regėjimo aštrumo ir klausos ištyrimas
- EKG

Papildomas ištyrimas

Neaiškiais atvejais atliekamas kraujo ir kiti tyrimai pagal indikacijas.

Medicininė įranga

- 12 derivacijų EKG
- Optiniai prietaisai, lentelės regėjimo aštrumui nustatyti (tolimam ir artimam atstumui)
- Išihara testas, anomaloskopas
- Prietaisas naktiniam matymui, kontrastiniam matymui ir jautrumo akinimui nustatyti
- Lango stereo testas
- Audiometras
- Laboratorija

Minimalūs reikalavimai klausai ir regai

Rodiklis	Reikalaujama norma
Regėjimo aštrumai iš toli	0,7/0,5 arba 0,8 abiemis akimis (blogąja turi matyti ne mažiau 0,2)
Regėjimo aštrumai iš arti	0,8/0,8
Stereo matymas	Pakankamas
Spalvinis matymas	Pakankamas, jei reikia, atliekamas tyrimas anomaloskopu (neturi būti jokių sutrikimų raudonos spalvos spektre su anomaloskopo koeficientu mažiau nei 0,5)
Regėjimo laukas	Normalus
Kontrastinis matymas Jautrumas akinimui	Be akinimo: Kontrastas 1:2,7 Apšvietimas 0,032 cd/m ² Su akinimu: Kontrastas 1:2,7 Apšvietimas 0,1 cd/m ²
Klausa	5 m girdimajai kalbai

Dirbti vairuotojais negali asmenys, kuriems nustatyta:

- Pusiausvyros ar sąmonės sutrikimai, bet kurios kilmės traukuliai, priklausomai nuo priepuolių kilmės, dažnumo ir atsako į gydymą
- Nepagydomi su miegu susiję kvėpavimo sutrikimai (miego apnėja)
- Cukrinis diabetas su ryškiu glikemijos svyravimu, ypač polinkis į hipoglikemiją
- Piktnaudžiavimas alkoholiu, priklausomybė medikamentams ar narkotikams
- Ilgalaikis gydymas vaistais turinčios įtakos vairavimui
- Širdies ar kraujotakos sistemos ligos ar pakitimai, sutrikdantys kraujotaką ar darbingumą, žymūs kraujo spaudimo pakitimai
- Žymus judėjimo sutikimas, galūnės ar galūnės jėgos netekimas trukdantis tinkamai atlikti darbą
- Centrinės ar periferinės nervų sistemos pažeidimas su žymiu funkcinio pakenkimu ir jų padariniais; funkciniai pažeidimai po galvos ar smegenų traumos, galvos smegenų kraujotakos sutrikimo
- Emociniai ar psichikos sutrikimai, jei yra tikimybė pasikartoti

3.9. Cheminės medžiagos ir junginiai

3.9.1. Vinilo chloridas

Tikrinimo periodiškumas: kas 12 – 24 mėn.

Bendrasis ištyrimas

1) Pirminis patikrinimas:

- Bendra ir darbo anamnezė
- Bendras šlapimo tyrimas

2) Pakartotinis patikrinimas:

- Bendra ir darbo anamnezė
- Bendras šlapimo tyrimas
- Atkreipti dėmesį į virškinimo trakto sutrikimus, anoreksiją, pirštų parastezijas, galvos svaigimą

Specialusis ištyrimas

- Bendras kraujo tyrimas
- ALT, GGT, ŠF
- Kiti kepenų rodikliai
- Epigastriumo srities echoskopija (ypatingai atkreipti dėmesį į kepenis)

Medicininė įranga: sertifikuota laboratorija.

Dirbti su vinilo chloridu negali asmenys, turintys sutrikimų:

- Sisteminės kraujo ligos
- Sklerodermija
- Akroosteolizė
- Centrinės ir periferinės nervų sistemos sutrikimai
- Kraujagyslių pakitimai (Reino sindromas)
- Ryškiai pažeista kvėpavimo funkcija
- Aktyvi kepenų liga (2 metų laikotarpyje)
- Nuo insulino priklausomas cukrinis diabetas
- Priklausomybė alkoholiui, narkotikams ar medikamentams

3.9.2. Gyvsidabris

Tikrinimo periodiškumas: kas 6 – 12 mėn.

Bendrasis ištyrimas

1) Pirminis patikrinimas:

- Bendra ir darbo anamnezė, atkreipiant dėmesį į dantų būklę, gyvsidabrinės plombas, inkstų pažeidimus, neurologinius ir psichikos sutrikimus, psichovegetacinius sutrikimus, hipertiroidizmą, priklausomybę alkoholiui, narkotikams ar medikamentams
- Bendras šlapimo tyrimas

2) Pakartotinis patikrinimas:

- Bendra ir darbo anamnezė
- atkreipti dėmesį į vangumą, galvos, galūnių skausmus
- Burnos apžiūra (stomatitas, gingivitas), gyvsidabrinė juostelė dantenose
- Neurologinė ir psichinės būklės apžiūra (tremoras, emocinis labilumas, vegetaciniai sutrikimai)
- Bendras šlapimo tyrimas
- Atkreipti dėmesį į virškinimo trakto sutrikimus, anoreksiją, pirštų parastezijas, galvos svaigimą

Specialusis ištyrimas

Baltymas šlapime.

Medicininė įranga: sertifikuota laboratorija.

Dirbti su gyvsidabriu negali asmenys, turintys sutrikimų:

- Anksčiau buvęs sunkus apsinuodijimas gyvsidabriu
- Inkstų pažeidimai
- Neurologiniai susirgimai
- Ryškūs psichovegetaciniai susirgimai
- Hipertireozė
- Priklausomybė alkoholiui, narkotikams ar medikamentams

3.9.3. Metanolis

Tikrinimo periodiškumas: kas 12 – 24 mėn.

Bendrasis ištyrimas

- Bendra ir darbo anamnezė
- Bendras šlapimo tyrimas

Specialusis ištyrimas

- Regėjimo aštrumo, spalvinio matymo tyrimas (jei sutrikęs spalvinis matymas, akiplotis turi būti ištirtas gydytojo oftalmologo)
- ALAT
- Akių dugno otaloskopija

Papildomas ištyrimas

Neaiškiais atvejais:

- Oftalmologo konsultacija
- Neurologo konsultacija
- Kepenų rodiklių tyrimas

Medicininė įranga: sertifikuota laboratorija.

Dirbti su metanoliumi negali asmenys, turintys sutrikimų:

- Periferinės ir centrinės nervų sistemos ligos
- Regos nervo pažeidimai
- Lėtinės kepenų ir inkstų ligos
- Cukrinis diabetas
- Alkoholizmas

3.9.4. Benzenas

Tikrinimo periodiškumas: kas 6 – 12 mėn.

Bendrasis ištyrimas

- 1) Pirminis patikrinimas:
 - Bendra ir darbo anamnezė
 - Bendras šlapimo tyrimas
- 2) Pakartotinis patikrinimas:
 - Bendra ir darbo anamnezė
 - atkreipti dėmesį į padidėjusį polinkį kraujuoti
 - Bendras šlapimo tyrimas

Specialusis ištyrimas

Bendras kraujo tyrimas.

Papildomas ištyrimas

Neaiškiais atvejais hematologo konsultacija.

Medicininė įranga: sertifikuota laboratorija.

Dirbti su benzeno turėtų būti pripažįstami asmenys, turintys sutrikimų:

- Kraujo ligos
- Kraujodaros organų ligos
- Lėtinės bakterinės ligos
- Priklausomybė alkoholiui

3.9.5. Benzeno homologai

Tikrinimo periodiškumas: kas 12 – 24 mėn.

Bendrasis ištyrimas

- 1) Pirminis patikrinimas:
 - Bendra ir darbo anamnezė
 - Bendras šlapimo tyrimas
- 2) Pakartotinis patikrinimas:
 - Bendra ir darbo anamnezė
 - atkreipti dėmesį į galvos skausmus, svaigimą, silpnumą, pykinimą, anoreksiją, svorio sumažėjimą, alokoholio netoleravimą
 - Bendras šlapimo tyrimas

Specialusis ištyrimas

- Bendras kraujo tyrimas
- ALAT, GGT
- Neurologinis ištyrimas

Papildomas ištyrimas

Neaiškiais atvejais kitų gydytojų specialistų konsultacija

Medicininė įranga: sertifikuota laboratorija.

Dirbti su benzino homologais negali asmenys, turintys sutrikimų:

- Žymūs neurologiniai sutrikimai
- Priklausomybė alkoholiui

- Obstrukcinės kvėpavimo takų ligos
- Lėtinės uždegiminės odos ligos
- Išreikšti lėtinio konjunktyvito požymiai

3.9.6. Fosforas

Tikrinimo periodiškumas: 1 kartą per 12 – 24 mėn.

Bendrasis ištyrimas

- 1) Pirminis patikrinimas
 - Bendra ir darbo anamnezė, atkreipti dėmesį į dantų būklę
 - Bendras šlapimo tyrimas
- 2) Pakartotinis patikrinimas:
 - Bendra ir darbo anamnezė
 - Atkreipti dėmesį į anoreksiją, svorio kritimą, blyškumą, gleivinių kraujavimą, dantų kariesą, albuminuriją
 - Bendras šlapimo tyrimas

Specialusis ištyrimas

- 1) Pirminis patikrinimas:
 - Hemoglobinas
 - ALT
 - γ -GT
- 2) Pakartotinis patikrinimas:
 - hemoglobinas, ENG
 - ALT
 - γ -GT

Papildomas ištyrimas

Neaiškiais atvejais:

- kepenų būklės ištyrimas
- kaulų rentgenograma (žandikaulio)

Medicininė įranga: sertifikuota laboratorija.

Dirbti su fosforu negali asmenys, turintys sutrikimų:

- Sunkios kepenų ar inkstų ligos
- Lėtiniai kaulų susirgimai

3.9.7. Siera ir jos junginiai

Tikrinimo periodiškumas: kas 24 mėn.

Bendrasis ištyrimas: bendroji anamnezė, darbo anamnezė, ligų simptomai.

Specialusis ištyrimas

- Bendras kraujo tyrimas
- Spirometrija

- Krūtinės laštos rentgenograma

Papildomas ištyrimas: esant indikacijų – gydytojo otorinolaringologo, oftalmologo, dermatovenerologo, pulmonologo konsultacijos.

Medicininė įranga

- Laboratorija
- Spirometras
- Rentgenografas

Dirbti su siera ir jos junginiais negali asmenys, kuriems nustatyta:

- Viršutinių kvėpavimo takų atrofiniai pakitimai
- Lėtinės obstrukcinės plaučių ligos
- Astma
- Lėtinis kvėpavimo nepakankamumas
- Priekinės akių dalies ligos (vokų, junginės, ragenos, ašarų takų)
- Lėtinės odos ligos

3.9.8. Vandenilio sulfidas

Tikrinimo periodiškumas: 1 kartą per 12 – 24 mėn.

Bendrasis ištyrimas

3) Pirminis patikrinimas:

- Bendra ir darbo anamnezė
- Atkreipti dėmesį į viršutinių ir apatinių kvėpavimo takų ligas, kardiovaskulinės sistemos sutrikimus, neurologines ir psichikos ligas

4) Pakartotinis patikrinimas:

- Bendra ir darbo anamnezė
- Atkreipti dėmesį į:
 - Gleivinių būklę: konjunktyvitas, tracheofaringitas, bronchitas, dusulys
 - Nervų sistemą: galvos skausmai, pusiausvyros sutrikimai, nuovargis, dirglumas, psichikos sutrikimai
 - Kraujotakos sistemą: žemas kraujo spaudimas, širdies raumens pažeidimas, ekstrasistolės, stenokardija
 - Virškinimo sistemą: metalo skonis, vėmimas, viduriavimas, apetito netekimas, svorio sumažėjimas
 - Odą: ūmūs ir lėtiniai uždegimai

Specialusis ištyrimas

- Ergometrija
- Bendras kraujo tyrimas (hemoglobinas, eritrocitai)

Medicininė įranga

- Akredituota laboratorija
- EKG aparatas, ergometras

Dirbti su vandenilio sulfidu negali asmenys:

- Hemodinaminiai kardiovaskulinės sistemos sutrikimai
- Plaučių emfizema ar kitos plaučių ligos su žymiais funkcijos sutrikimais

- Junginės ir kvėpavimo takų gleivinės ligos
- Uoslės sutrikimai
- Anemija
- Ryškūs psichovegetaciniai sutrikimai
- Sunkios neurologinės ir psichikos ligos

3.9.9. Alkilinti junginiai

Tikrinimo periodiškumas: kas 12 – 24 mėn.

Bendrasis ištyrimas

1) Pirminis patikrinimas:

- Bendroji anamnezė, darbo anamnezė, ligų simptomai
- Bendras šlapimo tyrimas

2) Pakartotinis patikrinimas:

- Bendroji anamnezė, darbo anamnezė, ligų simptomai
- Atkreipti dėmesį į nemigą, naktinius košmarus, ryškius nuotaikos svyravimus, svorio sumažėjimą, rankų tremorą, pykinimą, dirglumą
- Bendras šlapimo tyrimas

Specialusis ištyrimas

Bendras kraujo tyrimas.

Medicininė įranga: laboratorija.

Dirbti su alkilinančiais junginiais negali asmenys, kuriems nustatyta:

1) Sunkūs susirgimai:

- Kraujo
- Širdies ir kraujagyslių sistemos
- Plaučių
- Nosies ir gerklės
- Kepenų
- Inkstų
- Metabolizmo
- Periferinės ir centrinės nervų sistemos
- Odos
- Negydytas ar nepilnai išgydytas sifilis

2) Taip pat asmenys, turintys psichikos ligų, priklausomybę alkoholiui, vaistams, narkotikams

3.9.10. Medžiagos, sukeliančios odos vėžį ar turinčios įtakos jo atsiradimui (pvz.: policikliniai aromatiniai angliavandeniliai)

Tikrinimo periodiškumas: 1 kartą per 24 mėn.

Bendrasis ištyrimas

Bendra ir darbo anamnezė

Specialusis ištyrimas

- 1) Pirminis patikrinimas:
 - Bendras šlapimo tyrimas
 - Odos apžiūra
- 2) Pakartotinis patikrinimas:
 - Bendras šlapimo tyrimas
 - Odos apžiūra, odos jautrumas saulei
 - Atliekamos pakitusios odos fotografijos

Papildomas ištyrimas

Neaiškiais atvejais – dermatologo konsultacija.

Medicininė įranga: laboratorija.

Dirbti su medžiagomis, sukeliančiomis odos vėžį, negali asmenys, turintys sutrikimų:

- Jautrumas UV spinduliams anamnezėje, ryški seborėja
- Išplitęs vitiligo
- Ryškūs odos pakitimai
- Odos vėžys (taip pat ir po sėkmingo gydymo)
- Ryški ichtiozė

3.9.11. Anglies monoksidas

Tikrinimo periodiškumas: 1 kartą per 24 mėn.

Bendrasis ištyrimas

- 1) Pirminis patikrinimas:
 - Bendra ir darbo anamnezė, atkreipti dėmesį į širdies, nervų sistemos ir psichikos būklę, rūkymo įpročius
- 2) Pakartotinis patikrinimas:
 - Bendra ir darbo anamnezė
 - Atkreipti dėmesį į galvos skausmus, dirglumą, bendrą nuovargį, nemigą, neurovegetacinius ar ataksinius sutrikimus

Specialusis ištyrimas

- Hemoglobinas, eritrocitai
- Spirometrija
- Ergometrija

Papildomas ištyrimas

Neaiškiais atvejais:

- kepenų būklės ištyrimas
- kaulų rentgenograma (žandikaulio)

Medicininė įranga

- Laboratorija
- EKG aparatas/ergometras
- Spirometras

Dirbti su anglies monoksidu negali asmenys, turintys ryškių sutrikimų:

- Širdies

- Kraujagyslių
- Plaučių
- Skydliaukės (hipertireozė)
- Kraujo
- Centrinės nervų sistemos

3.9.12. Anglies disulfidas

Tikrinimo periodiškumas: 1 kartą per 6 – 12 mėn.

Bendrasis ištyrimas

1) Pakartotinis patikrinimas:

- Bendra ir darbo anamnezė, atkreipti dėmesį į odos būklę
- Bendras šlapimo tyrimas

2) Pakartotinis patikrinimas:

- Bendra ir darbo anamnezė
- Atkreipti dėmesį į išplitusius odos pakitimus (pvz. psoriazė), apetito praradimą, alkoholio netoleravimą, miego ir atminties sutrikimus, intelekto pakitimus
- Apžiūra, atkreipti dėmesį į jutimo, refleksų sutrikimus, galūnių tremorą, spalvinio matymo sutrikimus; dirglumą, depresiją, svorio netekimą, arterijų dorsalis pedis ir tibialis posterior palpacija
- Bendras šlapimo tyrimas

Specialusis ištyrimas

- Ergometrija
- Bendras kraujo tyrimas
- γ -GT, ALT
- B. cholesterolis, trigliceridai

Papildomas ištyrimas

Neaiškiais atvejais:

- Neurologo, psichiatro konsultacija
- EEG, elektromiografija

Medicininė įranga: laboratorija.

Dirbti su anglies disulfidu negali asmenys, turintys sutrikimų:

- Periferinės ar centrinės nervų sistemos ligų
- Širdies ligos, sukeliančios kraujotakos sutrikimus
- Arteriosklerozę
- Ryškų vegetacinį labilumą
- Aukštą kraujo spaudimą (daugiau kaip 160/100 mmHg)
- Pirminę ar antrinę anemiją
- Virškinamojo trakto opas
- Inkstų sutrikimus
- Kepenų parenchimos pažeidimus
- Išplitusius odos pažeidimus
- Priklausomybę alkoholiui ar vaistams

3.9.13. Švinas ir švino junginiai

Tikrinimo periodiškumas: kas 12 mėn.

Bendrasis ištyrimas

- Bendra ir darbo anamnezė
- Atkreipti dėmesį į kraujodaros sistemą, virškinimo traktą, inkstus, periferinę ir centrinę nervų sistemą
- Bendras šlapimo tyrimas

Specialusis ištyrimas

- Bendras kraujo tyrimas
- Švino kiekis kraujyje

Medicininė įranga: sertifikuota laboratorija.

Dirbti su švinu ir jo junginiais negali asmenys, turintys sutrikimų:

- Sunkios kepenų ar inkstų ligos
- Kraujo susirgimai
- Periferinės ir centrinės nervų sistemos ligos
- Endokrininės sistemos ligos
- Virškinamojo trakto ligos
- Kraujagyslių patologija
- Didelė hipertenzija
- Tuberkuliozė
- Didelis bendras silpnumas

3.9.14. Chromo junginiai

Tikrinimo periodiškumas: kas 12 mėn.

Bendrasis ištyrimas

1) Pirminis patikrinimas:

- Bendra ir darbo anamnezė
- Bendras šlapimo tyrimas

2) Pakartotinis patikrinimas:

- Bendra ir darbo anamnezė
- Atkreipti dėmesį į išskyras, kraujavimą iš nosies, kosulį, skreplius, dusulį, odos pakitimus
- Bendras šlapimo tyrimas

Specialusis ištyrimas

- Nosies apžiūra su reflektoriumi
- Spirometrija
- Plaučių rentgenograma (jei daryta anksčiau nei per metus)
- Bendras kraujo tyrimas, ENG
- Odos apžiūra (alergijos, įtrūkimai, varikozinės venos)
- Ig E tyrimas, chromo šlapime nustatymas

Papildomas ištyrimas

Neaiškiais atvejais siunčiama LOR gydytojo konsultacijai.

Medicininė įranga

- Sertifikuota laboratorija
- Spirometras
- Nosies reflektorius

Dirbti su chromu negali asmenys, turintys sunkių sutrikimų:

- Lėtiniai nosies, sinusų ar gerklės susirgimai, uždegimai, augliai
- Pleuros fibrozė ar kitos ligos, sukeliančios kvėpavimo nepakankamumą
- Venų kraujotakos sutrikimas
- Dideli odos įtrūkimai
- Pasikartojančios alerginės ligos
- Lėtinė egzema

3.9.15. Nikelis ir nikelio junginiai

Tikrinimo periodiškumas: kas 24 mėn.

Bendrasis ištyrimas

- Bendra ir darbo anamnezė
- Atkreipti dėmesį į rūkymą, odos, kvėpavimo takų ligas
- Bendras šlapimo tyrimas

Specialusis ištyrimas

- Nosies apžiūra su reflektoriumi
- Plaučių rentgenograma (jei buvo atlikta anksčiau nei prieš metus)
- Spirometrija
- ENG

Papildomas ištyrimas

Neaiškiais atvejais:

- LOR gydytojo konsultacija
- Dermatologo konsultacija
- Prienosinių ančių rentgenograma

Medicininė įranga

- Sertifikuota laboratorija
- Rentgeno aparatas
- Spirometras
- Nosies reflektorius

Dirbti su nikelio ir jo junginiais negali asmenys, turintys sutrikimų:

- Sunkios kvėpavimo takų ligos (lėtinis bronchitas, bronhektazės, pleuros fibrozė ir kt.)
- Sunkūs odos susirgimai (egzema ir odos alergijos)

3.9.16. Stirenas

Tikrinimo periodiškumas: kas 24 mėn.

Bendrasis ištyrimas

- Bendra ir darbo anamnezė
- Bendras šlapimo tyrimas

Specialusis ištyrimas

- Neurologinis ištyrimas (motorika, refleksai, jautrumas, koordinacija)
- Atkreipti dėmesį į dėmesio, koncentracijos, atminties sutrikimus, neįprastą nuovargį, pasikartojančius galvos skausmus, galvos svaigimą, gleivinių sudirginimą (akių, nosies, gerklės)
- ALT, AST, γ -GT
- Bendras kraujo tyrimas
- Gliukozės kiekis plazmoje
- Spirometrija

Papildomas ištyrimas

Neaiškiais atvejais gydytojų specialistų konsultacija.

Medicininė įranga: sertifikuota laboratorija.

Dirbti su stirenu negali asmenys, turintys sutrikimų:

- Lėtinės odos ligos, jei darbas su stirenu galėtų pabloginti jų būklę (pvz., rankų)
- Sunkios neurologinės ir psichikos ligos polineuropatija, Korsakovo sindromas, pasikartojantys traukuliai, sunkios endogeninės psichozės
- Priklausomybė alkoholiui, narkotikams ar medikamentams
- Sunkiai kontroliuojamas cukrinis diabetas
- Lėtinės obstrukcinės plaučių ligos

3.9.17. Fluoras ir jo neorganiniai junginiai

Tikrinimo periodiškumas: kas 12-24 mėn.

Bendrasis ištyrimas

1) Pirminis patikrinimas:

- Bendra ir darbo anamnezė
- Bendras šlapimo tyrimas

2) Pakartotinis patikrinimas:

- Bendra ir darbo anamnezė
- Atkreipti dėmesį į kosulį, padidėjusį skrepliavimą, šiurkštų kvėpavimą, dusulį krūvio metu, vidurių užkietėjimą, reumatinius simptomus, sunkumą galūnėse, kaklo skausmą ir sustingimą, nugaros skausmą
- Bendras šlapimo tyrimas

Specialusis ištyrimas

- Plaučių rentgenograma (jei buvo atlikta anksčiau nei prieš metus)

- Spirometrija
- Fluoro nustatymas šlapime

Papildomas ištyrimas

Neaiškiais atvejais krūtinės ląstos radiografija

Medicininė įranga

- Sertifikuota laboratorija
- Rentgeno aparatas

Dirbti su fluoru ir jo neorganiniais junginiais negali asmenys, turintys sunkių sutrikimų, tokių kaip:

- Plaučių ligos su žymia obstrukcija ar restrikcija
- Bronchų astma
- Hemodinaminiai kardiovaskulinės sistemos pažeidimai
- Ekzema
- Skeleto pažeidimai dėl kaulų tuberkuliozės
- Lėtinis reumatoidinis artritas
- Bechterevo sindromas
- Stuburo ir didžiųjų sąnarių sustingimas (nejudrumas)

3.9.18. Azoto rūgštis, amoniakas, azoto oksidai

Tikrinimo periodiškumas: kas 24 mėn.

Bendras ištyrimas

- bendroji anamnezė, darbo anamnezė, ligų simptomai
- bendras šlapimo tyrimas

Specialusis ištyrimas

- Bendras kraujo tyrimas
- Spirometrija
- Krūtinės ląstos rentgenograma

Papildomas ištyrimas: esant indikacijų – gydytojo radiologo, otorinolaringologo, pulmonologo konsultacijos.

Medicininė įranga

- Laboratorija
- Spirometras
- Rentgenografas

Dirbti su azoto rūgštimi, amoniaku, azoto oksidais negali asmenys, kuriems nustatyta:

- Viršutinių kvėpavimo takų atrofiniai pakitimai, hipertrofinis laringitas
- Lėtinės obstrukcinės plaučių ligos
- Astma
- Lėtinis kvėpavimo nepakankamumas

3.9.19. Aromatiniai nitro ir amino junginiai

Tikrinimo periodiškumas: kas 6 – 12 mėn.

Bendrasis ištyrimas

- Bendra ir darbo anamnezė
- Bendras šlapimo tyrimas

Specialusis ištyrimas

- Bendras kraujo tyrimas
- ALT
- AST
- γ -GT
- gliukozės 6 fosfatdehidrogenazės nustatymas

Papildomas ištyrimas

Šlapimo pūslės, inkstų, kepenų ištyrimas neaiškiais atvejais.

Medicininė įranga: sertifikuota laboratorija.

Dirbti su aromatiniais nitro ir amino junginiais negali asmenys, turintys sutrikimų:

- Sunkios kepenų ar inkstų ligos
- Kraujo susirgimai
- Lėtinės šlapimo pūslės ir apatinių šlapimo takų ligos, ypač augliai
- Alergija medžiagoms, su kuriomis dirbama
- Lėtinės odos ligos su pažeista barjerine funkcija
- Periferinės ar centrinės nervų sistemos ligos
- Psichikos susirgimai
- Priklausomybė alkoholiui, vaistams, narkotikams

3.9.20. Kadmio ir kadmio junginiai

Tikrinimo periodiškumas: kas 12 – 24 mėn.

Bendrasis ištyrimas

- Bendra ir darbo anamnezė
- Atkreipti dėmesį į uoslės sutrikimus, kvėpavimo sistemos, kepenų, inkstų pažeidimus, cukrinį diabetą, svorio netekimą
- Bendras šlapimo tyrimas

Specialusis ištyrimas

- Spirometrija
- Gliukozė plazmoje
- ENG
- Krūtinės ląstos rentgenograma (jei daryta daugiau nei prieš metus)
- ALT, γ -GT

Medicininė įranga

- Sertifikuota laboratorija
- Spirometras

Dirbti su kadmiu ir jo junginiais negali asmenys, turintys sutrikimų:

- Sunkios kvėpavimo takų, kepenų ar inkstų ligos
- Priklausomybė alkoholiui ar nikotinui

3.9.21. Arsenas ir arseno junginiai

Tikrinimo periodiškumas: kas 6 – 12 mėn.

Bendrasis ištyrimas

- Bendra ir darbo anamnezė;
- Atkreipti dėmesį į rūkymą, darbą su kancerogeninėm medžiagomis.
- Bendras šlapimo tyrimas.

Specialusis ištyrimas

- ENG
- γ -GT
- Odos apžiūra (atkreipti dėmesį į hiperkeratozę, egzema, pigmentacijos pokyčius
- Krūtinės ląstos rentgenograma (dirbusiems daugiau kaip 10 metų)

Papildomas ištyrimas

Neaiškiais atvejais atliekamas arseno nustatymas biologinėje medžiagoje.

Medicininė įranga: sertifikuota laboratorija.

Dirbti su arsenu ir jo junginiais negali asmenys, turintys sutrikimų:

- Sunkios virškinamojo trakto, kepenų ar inkstų ligos
- Kraujo susirgimai
- Periferinės ir centrinės nervų sistemos ligos
- Odos ligos (lėtinė egzema, lėtinė dermatozė, psoriazė, ichtiozė, išplitusi hiperkeratozė, nustatytas jautrumas arsenui)
- Kraujagyslių ligos
- Sunkios bronchų ligos
- Priklausomybė alkoholiui

3.9.22. Dimetilformamidas

Tikrinimo periodiškumas: kas 6-12 mėn.

Bendrasis ištyrimas

- Bendra ir darbo anamnezė
- Pakartotinio tikrinimo metu atkreipti dėmesį į galvos skausmus, anoreksiją, pykinimą, vėmimą, pilvo kolikas, tuštinimosi sutrikimus, svorio sumažėjimą, alkoholio netoleravimą

Specialusis ištyrimas

- Bendras šlapimo tyrimas;
- ALT, AST, γ -GT.

Papildomas ištyrimas

Neaiškiais atvejais atliekamas detalesnis kepenų ištyrimas, echoskopija.

Medicininė įranga: sertifikuota laboratorija.

Dirbti su dimetilformamidu negali asmenys, turintys sutrikimų:

- Lėtinės kepenų ligos
- Priklausomybė alkoholiui, vaistams ar narkotikams

3.9.23. Trichloretilenas ir kiti chlorinti angliavandeniliai

Tikrinimo periodiškumas: kas 12 – 24 mėn.

Bendras ištyrimas

1) Pirminis tikrinimas:

- Bendra ir darbo anamnezė
- Bendras šlapimo tyrimas

2) Pakartotinis tikrinimas:

- Bendra ir darbo anamnezė
- Atkreipti dėmesį į galvos skausmus, svaigimą, alkoholio vartojimą, dėmesio ir atminties sutrikimus, pakitusią regą, klausą, uosnę, skonį, apetito netekimą, pykinimą, vėmimą
- Bendras šlapimo tyrimas

Specialusis ištyrimas

- ALT, AST, γ -GT
- Bendras kraujo tyrimas
- Kreatininas serume

Papildomas ištyrimas

- Neaiškiais atvejais atliekami detalesnis kepenų ir inkstų ištyrimas ir EKG
- Neurologo, psichiatro konsultacijos

Medicininė įranga: sertifikuota laboratorija.

Dirbti su trichloretilenu ir kitais chlorintais angliavandeniliais negali asmenys, turintys sutrikimų:

- Periferinės ir centrinės nervų sistemos ligos
- Kardiovaskulinė patologija (aritmija, koronarinė širdies liga, aukštas kraujo spaudimas ir kt.)
- Kepenų ir inkstų ligos su funkcijos sutrikimu
- Pasikartojanti skrandžio ar dvylikapirštės žarnos opaligė
- Priklausomybė alkoholiui, vaistams, narkotikams

3.9.24. Etilenglikolio dinitratas ir glicerolio trinitratas (glikolio dinitratas ir nitroglicerinas)

Tikrinimo periodiškumas: 1 kartą per 12 – 24 mėn.

Bendrasis ištyrimas

- Bendra ir darbo anamnezė
- Bendras šlapimo tyrimas

Specialusis ištyrimas

- Bendras kraujo tyrimas
- EKG
- Ergometrija
- Ilgalaikis AKS matavimas

Medicininė įranga: laboratorija.

Dirbti su etilenglikolio dinitratu ir glicerolio trinitratu negali asmenys, turintys sutrikimų:

- Širdies ligos
- Ryškūs EKG pakitimai
- Kraujo spaudimas didesnis kaip 150/90 mmHg ar mažesnis kaip 100/60 mmHg, skirtumas tarp sistolinio ir diastolinio spaudimų mažesnis kaip 30 mmHg
- Širdies ir kraujagyslių sistemos apkrovimas dėl kitų organų pažeidimo

3.10. Dulkės

Tikrinimo periodiškumas: kas 12-24 mėn.

Bendrasis ištyrimas

- Bendra ir darbo anamnezė
- Atkreipti dėmesį į rūkymo įpročius, persirgtas ar esamas kvėpavimo takų ligas

Specialusis ištyrimas

- Kvėpavimo ir kardiovaskulinės sistemos ištyrimas
- Spirometrija
- Krūtinės ląstos rentgenograma (jei atlikta seniau nei prieš metus)

Papildomas ištyrimas

Neaiškiais atvejais atliekami papildomi plaučių funkcijos testai, gydytojo otorinolaringologo konsultacija.

Medicininė įranga

- Rentgeno aparatas
- spirometras

Dirbti su dulkėtoje aplinkoje negali asmenys, turintys sutrikimų:

- Sunkūs plaučių ir kardiovaskulinės sistemos funkcijos sutrikimai
- Lėtinis bronchitas, bronchų astma, plaučių emfizema
- Lėtinis ar pasikartojantis pleuritas
- Radiologiškai nustatyti plaučių fibroziniai ar granulominiai pakitimai
- Augliai, lėtiniai uždegimai, plaučių fibrozė, kiti pakitimai bloginantys kvėpavimo takų ir plaučių būklę ar sukeltantys bronchopulmoninius susirgimus
- Krūtinės ląstos ar stuburo deformacijos įtakojančios kvėpavimą

- Būklės po plaučių rezekcijos sukeliančios krūtinės ląstos organų funkcijos pablogėjimą
- Aktyvi, latentinė, išplitusi neaktyvi tuberkuliozė
- Bendras silpnumas, konstituciniai defektai, kūno masė didesnė daugiau nei 30 proc. pagal Broka formulę
- Širdies nepakankamumas
- Aukštas kraujo spaudimas
- Kitos lėtinės ligos, mažinančios bendrą atsparumą

3.11. Naktinis darbas

Tikrinimo periodiškumas: 1 kartą per 2 metus.

Bendrasis ištyrimas

- Bendroji anamnezė
- Darbo anamnezė
- Nusiskundimai, ligų simptomai, atkreipti dėmesį į širdies ir kraujagyslių, endokrinologines ligas, esamus ir buvusius psichikos susirgimus

Specialusis ištyrimas

- EKG
- jei kyla neaiškumų, siunčiama psichiatro, kitų gydytojų specialistų konsultacijoms

Medicininė įranga: elektrokardiografas.

Dirbti naktinio darbo negali asmenys, kuriems nustatyta:

- Širdies ir kraujagyslių, kvėpavimo organų ligos su nepakankamumu
- Endokrinologiniai susirgimai su funkcijos sutrikimu
- Miego sutrikimai
- Organiniai ir simptominiai psichikos sutrikimai

3.12. Darbai ir veiklos sritys, kuriose leidžiama dirbti darbuotojams, tik iš anksto pasitikrinusiems ir vėliau periodiškai besitikrinantiems, ar neserga užkrečiamosiomis ligomis

Tikrinimo periodiškumas: kas 12 mėn.

Bendrasis ištyrimas

- Bendra ir epidemiologinė anamnezė
- Atkreipti dėmesį į persirgtas ar esamas užkrečiamas ligas

Specialusis ištyrimas

Krūtinės ląstos rentgenograma (jei atlikta seniau nei prieš metus). Tais atvejais, kai darbuotojas turėjo artimą kontaktą su sergančiuoju tuberkulioze ir atlikus krūtinės ląstos rentgenogramą pakitimų nerandama, rekomenduojama rentgenologinį tyrimą kartoti po 3-4 mėnesių.

Papildomas ištyrimas

Neaiškiais atvejais gydytojo pulmonologo, ftiziatro, infektologo konsultacija.

Medicininė įranga:

- Rentgeno aparatas

Dirbti nurodytose veiklos srityse negali asmenys, turintys sutrikimų:

- Kvėpavimo organų tuberkuliozė
- Kitos pavojingos užkrečiamos ligos

Krūtinės ląstos rentgenogramą rekomenduojama atlikti visiems profilaktiškai tikrinamiems darbuotojams, jeigu nebuvo daryta 2 metų laikotarpyje (t. y. bendra rekomendacija – krūtinės ląstos rentgenograma kas 2 metus).

LITERATŪRA

1. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gegužės 31 d. įsakymas Nr. 301 „Dėl profilaktinių sveikatos tikrinimų sveikatos priežiūros įstaigose“. 13 priedas – Asmenų, dirbančių darbo aplinkoje, kurioje galima profesinė rizika (kenksmingų veiksnių poveikis ir (ar) pavojingas darbas), privalomo sveikatos tikrinimo tvarkos aprašas (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. gruodžio 29 d. įsakymo Nr. V-1072 redakcija).
2. Valstybinės akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybos duomenys. Prieiga internete: http://www.vaspvt.gov.lt/files/Specialistu_licencijavimas/MPL.pdf
3. Darbuotojų periodinių sveikatos tikrinimų ir profesinių ligų nustatymo įvertinimas. „Mokslo darbai“ Nr. 11. Higienos institutas, Vilnius, 2014, 95 p.
4. Rašytinės informacijos, įskaitant ir konfidencialią, apie pacientą ir jam suteiktas paslaugas teikimo ir šios paslaugos apmokėjimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. gegužės 20 d. įsakymu Nr. V-506 „Dėl Rašytinės informacijos, įskaitant ir konfidencialią, apie pacientą ir jam suteiktas paslaugas teikimo ir šios paslaugos apmokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.
5. Profesinių ligų tyrimo ir apskaitos nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 24 d. nutarimu Nr. 487 „Dėl Profesinių ligų tyrimo ir apskaitos nuostatų patvirtinimo“ (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. rugsėjo 3 d. nutarimo Nr. 881 redakcija).
6. Profesinių ligų nustatymo kriterijai, patvirtinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. V-1087.
7. Asbesto sukeltų profesinių ligų nustatymo kriterijai, patvirtinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. spalio 29 d. įsakymu Nr. V-888.
8. Profesinių ligų diagnostikos vadovas, Liuksemburgas: Europos Sąjungos Oficialiųjų publikacijų biuras, 1994.
9. Information notices on occupational diseases: a guide to diagnosis. European Commission, 2009.
10. Guidelines for Occupational Medical Examinations. Deutsche Gesetzliche Unfallversicherung (DGUV), 2007. ISBN 978-3-87247-691-3.

ASMENŲ, DIRBANČIŲ PROFESINĖS RIZIKOS SĄLYGOMIS, KLAUSIMYNAS
(pavyzdinė forma)

Atsakykite į visus klausimus, atsakymus rašykite didžiosiomis raidėmis.

Vardas (-ai):	Pavardė:	Gimimo data:
Telefono Nr.: Mobiliojo tel. Nr.:	El. pašto adresas:	Sveikatos tikrinimas (dirbant nurodytoje profesijoje): ☐ pirminis ☐ pakartotinis
Darbovietė:	Pagrindinės pareigos, darbo pobūdis:	Kiek laiko dirbate pagal nurodytą profesiją?
Kada paskutinį kartą buvo tikrinama sveikata (dirbant nurodytose pareigose)?	Ar anksčiau buvo uždrausta dirbti kokį nors darbą? Ne ☐ Taip ☐ Apibūdinkite:	Ar anksčiau dėl sveikatos būklės buvo taikomi apribojimai darbe? Ne ☐ Taip ☐ Apibūdinkite:
Ar vartojate alkoholį? ☐ Ne ☐ Taip; nurodykite kiekį:	Ar šiuo metu vartojate kokius nors vaistus? Ne ☐ Taip ☐ Nurodykite vaistų pavadinimą, vartojimo priežastį:	
Ar rūkote? ☐ Ne, niekada ☐ Ne; data, kai mečiau:	☐ Taip	

Bendra ir ligų istorija: Ar sergate, arba esate sirgęs viena iš šių ligų? (Pažymėkite). Jei yra sveikatos pokyčių, įrašykite tai pastabų skiltyje.

	Taip Ne			Taip Ne			Taip Ne	
Akių ligos / operacijos			Skrandžio, kepenų ar žarnyno ligos			Anemija, kiti kraujo susirgimai		
Nešiojate arba nešiojote akinius ir / ar kontaktinius lęšius			Klausos pablogėjimas, ausų ligos			Skeleto raumenų susirgimai / pablogėjimas		
Akinių, kontaktinių lęšių recepto pokyčiai po paskutinio sveikatos patikrinimo			Nosies, gerklės ligos, kalbos sutrikimai			Nugaros, kaklo skausmai/ pablogėjimas		
Odos ligos			Galvos sužalojimas ar smegenų sukrėtimas			Būtinai gydymas dėl judėjimo ligos		
Šienligė, kitos alergijos			Dažni ar stiprūs galvos skausmai			Onkologinės ligos		
Astma, plaučių ligos			Galvos svaigimas ar alpimo priepuoliai			Profesinė liga		
Širdies ir kraujagyslių ligos			Sąmonės praradimas dėl bet kurios priežasties			Kitos ligos arba traumos		
Aukštas kraujospūdis			Nervų ligos: insultas, epilepsija, priepuoliai, paralyžius ir kt.			Darbingumo apribojimai		
Inkstų akmenligė arba kraujo pėdsakai šlapime			Psichikos ligos ir sutrikimai			Nedarbingumas per paskutinius 24 mėn.		
Cukrinis diabetas, skydliaukės ligos			Miego sutrikimai			Tik moterims Ar esate nėščia?		
PASTABOS.								

PAREIŠKIMAS: aš tvirtinu, kad, įdėmiai perskaitęs klausimus, pateikiau išsamius ir teisingus duomenis apie save ir nenuslėpiau nė vieno fakto dėl savo sveikatos būklės ir jos pokyčių bei duomenų apie atliktus papildomus tyrimus. Aš suprantu, kad dėl šiame klausimyne pateiktų neteisingų arba klaidinančių faktų apie savo sveikatą, gali kilti pavojus susižeisti ar susirgti profesine liga, taip pat tikrinantis sveikatą gydytojas gali uždrausti dirbti nurodytos profesinės rizikos sąlygose ar taikyti apribojimus darbe.

Data

Prašančiojo asmens parašas

Sveikatą tikrinusio gydytojo parašas

PROFILAKTINIO SVEIKATOS TIKRINIMO ĮDĖTINIS LAPAS
(pavyzdinė forma)

Asmens vardas, pavardė, gimimo data:

Pildymo data: _____

Nusiskundimai: nėra , yra

Oda ir jos dariniai: be pakitimų , yra pakitimų

Limfmazgiai: nepadidėję , padidėję

Ausų – nosies – gerklės organai:

Balsas: nepakitęs , užkimęs , nėra balso

Tonzilės, ryklė: be pakitimų , yra pakitimų _____

Balso stygos: be pakitimų , yra pakitimų _____

Otoskopija: AD be pakitimų , yra pakitimų _____

AS be pakitimų , yra pakitimų _____

Klausa: AD _____ AS _____

Videonistagmografija: be pakitimų , yra pakitimų _____

Kt. _____

Diagnozė: (pagal TLK-10-AM) _____

LOR gydytojo išvada: dirbti gali , dirbti negali , dirbti gali ribotai _____

Gydytojas (vardas, pavardė, parašas):

Akys:

Regėjimo aštrumas: OD _____ OS _____

Su korekcija: OD () _____ OS () _____

Akispūdis: OD _____ OS _____

Akių dugnas: normos ribose , yra pakitimų _____

Perimetrija: normos ribose , yra pakitimų _____

Spalvinis matymas: nesutrikęs , sutrikęs _____

Binokulinis matymas: yra , nėra _____

Kontrastinis matymas, jautrumas akinimui ir matymas prieblandoje:

normos ribose , yra pakitimų _____

Kt. _____

Diagnozė: (pagal TLK-10-AM) _____

Gydytojo oftalmologo išvada: dirbti gali , dirbti negali , dirbti gali ribotai

Gydytojas (vardas, pavardė, parašas):

Endokrininė sistema:

Cukrinis diabetas: nėra , yra (kompensuotas) , yra (nekompensuotas)

Kt. _____

Kvėpavimo sistema:

Alsavimas: vezikulinis , šiurkštus , susilpnėjęs _____

Karkalai: nėra , yra _____

Spirometrija: normos ribose , yra pakitimų _____
Plaučių rentg.: normos ribose , yra pakitimų _____
Kt. _____

Širdies ir kraujagyslių sistema:

Širdies veikla: ritmiška , neritmiška
Pulso dažnis: _____ k/min AKS _____/_____ mmHg
Venų būklė: normos ribose , išsiplėtusios
Edemos: nėra , yra _____
EKG: normos ribose , yra pakitimų _____
Kt. _____

Virškinimo sistema:

Pilvo organai: normos ribose , yra pakitimų _____
Kt. _____

Skeleto ir atramos sistema:

Skeleto deformacijos: nėra , yra _____
Šnariai: normos ribose , yra pakitimų _____
Raumenys: normos ribose , yra pakitimų _____
Judesiai: laisvi , apriboti _____
Kt. _____

Nervų sistema:

Motorika: nesutrikusi , sutrikusi _____
Jutimai: nesutrikę , sutrikę _____
Koordinacijos mėginiai: nesutrikę , sutrikę _____
Epilepsija, sąmonės sutrikimai: nėra , yra _____
Kt. _____

Diagnozė: (pagal TLK-10-AM) _____

Gydytojo neurologo išvada: dirbti gali , dirbti negali , dirbti gali ribotai _____

Gydytojas (vardas, pavardė, parašas): _____

Psichikos ir elgesio įvertinimas (būklė): _____

Diagnozė: (pagal TLK-10-AM) _____

Gydytojo psichiatro išvada: dirbti gali , dirbti negali , dirbti gali ribotai _____

Gydytojas (vardas, pavardė, parašas): _____

Laboratoriniai tyrimai:

BKT normos ribose , yra pakitimų _____

BŠT normos ribose , yra pakitimų _____

Kt. _____

Galutinė diagnozė: (pagal TLK-10-AM): _____

Galutinė išvada: dirbti gali , dirbti negali , dirbti gali ribotai

Vairuoti gali , negali , gali su apribojimais

Šaunamuoju ginklu naudotis gali , negali _____

Rekomendacijos _____

Gydytojas (vardas, pavardė, parašas): _____

DARBUOTOJŲ PROFILAKTINIUS SVEIKATOS TIKRINIMUS REGLAMENTUOJANTYS TEISĖS AKTAI

1. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gegužės 31 d. įsakymas Nr. 301 „Dėl profilaktinių sveikatos tikrinimų sveikatos priežiūros įstaigose“ (su pakeitimais):
 - 13 priedas. *Asmenų, dirbančių darbo aplinkoje, kurioje galima profesinė rizika (kenksmingų veiksnių poveikis ir (ar) pavojingas darbas), privalomo sveikatos tikrinimo tvarkos aprašas* (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. gruodžio 29 d. įsakymo Nr. V-1072 redakcija)
 - 7 priedas. *Vairuotojų sveikatos tikrinimo reikalavimų ir tvarkos aprašas* (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. spalio 10 d. įsakymo Nr. V-973 redakcija)
 - 10 priedas. *Licencijuojamų civilinės aviacijos specialistų sveikatos būklės tikrinimo tvarkos aprašas* (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. birželio 28 d. įsakymo Nr. V-649 redakcija)
 - 11 priedas. *Jūrininkų ir vidaus vandens transporto specialistų bei motorinių pramoginių laivų ir kitų motorinių plaukiojimo priemonių laivavedžių sveikatos tikrinimo tvarkos aprašas* (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. kovo 5 d. įsakymo Nr. V-320 redakcija)
 - 12 priedas. *Traukinio mašinistų ir darbuotojų, kurių darbas susijęs su geležinkelių transporto eismu, sveikatos tikrinimo reikalavimų ir tvarkos aprašas* (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. gruodžio 23 d. įsakymo Nr. V-1062 redakcija)
 - 4 priedas. *Stojančiųjų į profesinio mokymo mokyklas ir įdarbinamų nepilnamečių sveikatos tikrinimo tvarka*
 - 5 priedas. *Sportuojančių asmenų sveikatos tikrinimo tvarka* (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. vasario 28 d. įsakymo Nr. V-184 redakcija)
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. liepos 16 d. nutarimas Nr. 1145 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 7 d. nutarimo Nr. 544 „Dėl Darbų ir veiklos sričių, kuriose leidžiama dirbti asmenims, tik iš anksto pasitikrinusiems ir vėliau periodiškai besitikrinantiems sveikata dėl užkrečiamųjų ligų, sąrašo ir šių asmenų sveikatos tikrinimo tvarkos“ pakeitimo“
3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. sausio 29 d. nutarimas Nr. 138 „Dėl Asmenų iki aštuoniolikos metų įdarbinimo, sveikatos patikrinimo ir jų galimybių dirbti konkretų darbą nustatymo tvarkos, darbo laiko, jiems draudžiamų dirbti darbų, sveikatai kenksmingų, pavojingų veiksnių sąrašo patvirtinimo“ (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. gruodžio 18 d. nutarimo Nr. 1264 redakcija)
4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. gegužės 27 d. nutarimas Nr. 510 „Dėl Nėščioms, neseniai pagimdžiusioms ar krūtimi maitinančioms moterims kenksmingų darbo sąlygų ir pavojingų veiksnių sąrašo patvirtinimo“
5. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. liepos 16 d. įsakymas Nr. V-556/1R-181 „Dėl Pareiškėjų, advokatų ir advokatų padėjėjų sveikatos būklės reikalavimų ir sveikatos būklės tikrinimo taisyklių patvirtinimo“
6. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2009 m. kovo 19 d. įsakymas Nr. V-196/1R-80 „Dėl Reikalavimų pretendentų į teisėjus ir teisėjų sveikatai ir Pretendentų į teisėjus ir teisėjų sveikatos tikrinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“
7. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2003 m. rugsėjo 26 d. įsakymas Nr. V-559/240 „Dėl Notarų sveikatos tikrinimo tvarkos patvirtinimo“

8. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. gruodžio 22 d. įsakymas Nr. V-753 „Dėl Asmenų, pareiškusių norą būti priimtais į tarnybą Lietuvos Respublikos muitinėje, taip pat muitinės pareigūnų profilaktinių ir neeilinių sveikatos patikrinimų tvarkos nuostatų patvirtinimo“
9. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2008 m. birželio 16 d. įsakymas Nr. 1V-230 „Dėl Vidaus tarnybos sistemos pareigūnų privalomų periodinių profilaktinių sveikatos patikrinimų tvarkos aprašo patvirtinimo“
10. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. spalio 21 d. įsakymas Nr. 1V-380/V-618 „Dėl Sveikatos būklės reikalavimų asmenims, pretenduojantiems į vidaus tarnybą, pageidaujantiems mokytis vidaus reikalų profesinio mokymo įstaigose, kitose švietimo įstaigose vidaus reikalų centrinės įstaigos vadovo siuntimu, bei vidaus tarnybos sistemos pareigūnams sąvado patvirtinimo“
11. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. sausio 15 d. įsakymas Nr. V-23 „Dėl Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos pareigūnų privalomų profilaktinių sveikatos tikrinimų tvarkos aprašo patvirtinimo“
12. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1998 m. kovo 2 d. įsakymas Nr. 107 „Dėl Asmenų, norinčių įsigyti civilinį ginklą, medicininio tikrinimo tvarkos“
13. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. liepos 23 d. įsakymas Nr. V-720 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 1997 m. balandžio 24 d. įsakymo Nr. 221 „Dėl Ligų ir sveikatos problemų, dėl kurių negalima tinkamai naudotis civiliniais ginklais, sąrašo ir Asmenų, norinčių įsigyti civilinį ginklą, medicininio patikrinimo tvarkos patvirtinimo“ pakeitimo“
14. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. gegužės 8 d. įsakymas Nr. V-396 „Dėl Ligų, kuriomis sergantys asmenys negali dirbti branduolinės energetikos objektuose, sąrašo patvirtinimo“
15. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. birželio 13 d. įsakymas Nr. 277 „Dėl Pavojingų ir ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų, dėl kurių asmenims, susirgusiems ar įtariamais sergant, taip pat šių ligų sukėlėjų nešiotojams iki bendrosios praktikos gydytojo leidimo negalima tęsti darbo, sąrašo patvirtinimo“
16. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. rugpjūčio 12 d. įsakymas Nr. V-720 „Dėl Ligų, trukdančių asmenims teikti slaugos ar akušerijos paslaugas, sąrašo patvirtinimo“
17. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. spalio 15 d. įsakymas Nr. V-959 „Dėl Asmenų, siekiančių gauti pažymėjimą, suteikiantį teisę naudotis motorine transporto priemone neprisisegus saugos diržo dėl medicininių priežasčių, sveikatos tikrinimo ir pažymėjimų išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“
18. Lietuvos Respublikos darbo kodeksas, 265 str.
19. Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 21 str.
20. Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatymas, 13 ir 14 str.